

DE WEDDENSCHAP 2010-2011

Leesbevorderingscampagne De Weddenschap

Drie bekende Vlamingen – An Lemmens, Brahim en Hilde De Baerdemacker – daagden 15-plussers uit het beroeps- en technisch onderwijs uit om drie boeken te lezen tussen 6 oktober 2010 en 6 april 2011. Elke leerling die *De Weddenschap* aanging, door zich in te schrijven via www.deweddenschap.be, maakte kans op prachtige prijzen.

Deze jaarlijks terugkerende leesbevorderingscampagne laat leerlingen vrij in de keuze van de boeken. Ze mogen meelesen met één of meerdere BV's, ze mogen een boek zoeken op www.boekenzoeker.org of ze mogen zelf een boek uitzoeken.

Met deze campagne wil Stichting Lezen de boodschap uitdragen dat er voor iedereen een boek is, dus ook voor aarzelende lezers. We hopen dat er elk jaar zoveel mogelijk jongeren *De Weddenschap* aannemen én de eindmeet halen. Met de hulp van leerkrachten en bibmedewerkers. *De Weddenschap* vertrekt vanuit de leefwereld van jongeren. Door bekende lezers in te zetten, hopen we hen over de streep te trekken om hun voorbeeld te volgen.

De Weddenschap 2010-2011 in cijfers

Algemeen

Deelnemers aan De Weddenschap konden zich vanaf 6 oktober 2010 registreren, 6 april 2011 sloot de campagne af.

Op www.deweddenschap.be registreerden zich **2185** deelnemers met de intentie om drie boeken te lezen. Van die registraties bestond **59%** uit meisjes, **41%** uit jongens. Enerzijds bevestigt dat het beeld dat meisjes meer bereid zijn tot lezen, anderzijds kan dit ook te maken hebben met de samenstelling van de deelnemende klassen. Samen lezen de deelnemende jongens en meisjes **3705** boeken. Van alle deelnemers nam **80%** deel in klasverband, **20%** ging de uitdaging op individuele basis aan. De individuele deelnemers zijn doorgaans de leerlingen zijn die al de gewoonte hebben om boeken te lezen. De individuele deelnemers zijn overwegend vrouwelijk.

82% van alle deelnemers bevond zich bij de start van het schooljaar in de leeftijdscategorie tussen 15 en 17 jaar, de beoogde leeftijdsgroep. De overgrote meerderheid komt uit het beroeps- en technisch onderwijs, voornamelijk uit de richtingen **Sociaal-Technische Wetenschappen, Handel en Voeding-Verzorging**.

Bij **32%** van de deelnemers bleef De Weddenschap dode letter. Zij slaagden er niet in om minstens één boek te lezen. **68%** leest minstens één boek. **46%** slaagt in De Weddenschap en las dus drie boeken op zes maanden tijd. Dat zijn 11% meer deelnemers die 3 boeken uitlezen dan vorig jaar.

Leesgedrag en -intentie

Bij de deelnemers die drie boeken lezen werd bijkomend gepeild naar het leesgedrag vóór en na De Weddenschap. In wat volgt spreken we dus enkel nog over die deelnemers die in De Weddenschap geslaagd zijn. In eerste instantie gingen we na of de doelgroep zichzelf als 'aarzelende lezers' zou omschrijven.

46% geeft aan dat ze regelmatig (d.i. 5 à 6 boeken per jaar) of veel (d.i. meer dan 6 boeken per jaar) boeken lezen. **54%** leest zelden en geeft aan om nooit, bijna nooit (d.i. 1 à 2 boeken) of slechts af en toe (d.i. 3 à 4 boeken per jaar) een boek te lezen. Opvallend: er is zes keer meer kans dat een veellezers (d.i. meer dan 6 boeken per jaar) vrouwelijk dan mannelijk is.

Globaal gezien kunnen we stellen dat iets minder dan de helft van de deelnemers niet de gewoonte heeft om boeken te lezen en dat dus een aanzienlijk deel van de doelgroep van aarzelende lezers wordt aangesproken met de campagne.

Leerlingen die de uitdaging tot een goed einde hebben gebracht, hebben De Weddenschap als een leuke opdracht en makkelijke klus ervaren. Slechts **12%** vond de opdracht saai of vond de uitdaging na afloop te moeilijk. Hierbij valt op dat het voornamelijk jongens zijn die minder enthousiast zijn over het project.

Maar liefst **68%** van de deelnemers is vastberaden om in de toekomst boeken te blijven lezen. Daarnaast overweegt **25%** van de leerlingen om vaker boeken te lezen, terwijl slechts **7%** denkt dit niet te doen. Die 7% stemt qua aantal ongeveer overeen met het percentage deelnemers dat aangeeft nooit te lezen. Dat betekent dat de meerderheid van de aarzelende lezers de leesmicrobe te pakken hebben gekregen of op zijn minst overwogen om vaker boeken te gaan lezen. Verstokte niet-lezers worden dan weer niet overtuigd door De Weddenschap.

In de volgende paragraaf gaan we verder in op de tendensen in de boekenkeuze en het verschil in leesvoorkeur tussen de mannelijke en vrouwelijke deelnemers.

Leesvoorkeuren

De algemene top tien van De Weddenschap, dus de tien meest gelezen boeken, zag er als volgt uit:

1. *Twilight: een levensgevaarlijke liefde* van Stephenie Meyer
2. *Niets was alles wat hij zei* van Nic Balthazar
3. *Voor ik doodga* van Jenny Downham
4. *De helaasheid der dingen* van Dimitri Verhulst

5. *Het uur nul* van Dirk Bracke
6. *Over the edge* van Helen vreeswijk & Dirk Bracke
7. *Het engelenhuis* van Dirk Bracke
8. *Blaauw is bitter* van Dirk Bracke
9. *De hongerspelen* van Suzanne Collins
10. *Kartonnen dozen* van Tom Lanoye

Met *Twilight* kozen de meeste leerlingen voor een romantisch fantasy-verhaal. Bij de meisjes (zie: verder) staat ook een vervolgdeel uit de *Twilight*-reeks in de Top 10.

De voorkeur van de deelnemers gaat duidelijk uit naar jeugdliteratuur. Slechts twee romans voor volwassenen halen de top tien: *De belaaheid der dingen* en *Kartonnen dozen*. Met vier titels in de top tien is jeugdauteur Dirk Bracke duidelijk topfavoriet. Daaruit blijkt dat aarzelende lezers liever geen risico's nemen. Dirk Brackes jeugdromans zijn opgebouwd rond een niet-complexe plot, ze zijn rechttoe rechtaan geschreven in een heldere, eenvoudige taal en behandelen telkens één thema, dat zich bij voorkeur in de probleemsfeer afspeelt. Zo spelen seropositiviteit, drugs, seks en zelfmoord spelen een belangrijke rol in *Het uur nul*. De hoofdrol in *Het Engelenhuis* is weggelegd voor Bo, een veertienjarig meisje dat als escortemeisje aan de slag gaat. De deelnemers houden duidelijk van realistische (jeugd)romans waarin (al dan niet controversiële) problemen centraal staan. Ook *Voor ik doodga* (over een meisje dat nog maar enkele maanden te leven heeft), *Niets was alles wat hij zei* (over een autistische jongen die gepest wordt) en *De belaaheid der dingen* (waarin Dimitri Verhulst zich liet inspireren door zijn eigen rauwe levensverhaal) horen in dat rijtje thuis. In opvallend contrast hiermee stellen we trouwens vast dat humoristische boeken volledig ontbreken in de algemene top tien.

Voor ik doodga en *De hongerspelen* waren twee van de drie boeken die Hilde De Baerdemaeker las. Dat kan een rol gespeeld hebben in de keuze van de deelnemers, maar de titels kunnen net zo goed om een andere reden in de smaak vallen. Opvallend is in elk geval dat een boek als *Het gouden ei* (de keuze van Matteo Simoni, BV van vorige editie) dit jaar uit de top tien verdwenen is. Overigens toont de populariteit van een avonturenroman als *De Hongerspelen* (het eerste deel van een trilogie) - elk deel is telkens goed voor bijna 400 pagina's - aan dat aarzelende lezers zich niet altijd laten afschrikken door dikke boeken. Niet alleen van *Twilight*, maar ook van andere titels uit de top tien bestaat een verfilming: *Niets was alles wat hij zei* (verfilmd als *Ben X*), *De belaaheid der dingen* en recenter ook *Het Engelenhuis* (verfilmd als *Bo*). Die films werden uitvoerig gepromoot in de media.

Splitsten we de populairste boeken uit naar geslacht, dan kunnen we enkele verschillen waarnemen. De top tien bij de jongens ziet er als volgt uit:

1. *Niets was alles wat hij zei* van Nic Balthazar
2. *De belaaheid der dingen* van Dimitri Verhulst
3. *Over the edge* van Helen vreeswijk & Dirk Bracke
4. *Kartonnen dozen* van Tom Lanoye
5. *In de klauwen van de duivel* van Patrick Lagrou
6. *Slecht* van Jan Simoen
7. *Twilight: een levensgevaarlijke liefde* van Stephenie Meyer
8. *Stormbreaker* van Anthony Horowitz
9. *De Hobbit of daarheen en terug* van J.R.R. Tolkien
10. *De hongerspelen* van Suzanne Collins

Bij de meisjes waren volgende tien titels de populairste:

1. *Twilight: een levensgevaarlijke liefde* van Stephenie Meyer
2. *Voor ik doodga* van Jenny Downham
3. *Het uur nul* van Dirk Bracke
4. *Blaauw is bitter* van Dirk Bracke
5. *Het engelenhuis* van Dirk Bracke
6. *Bonustrack* van Robin Benway
7. *Over tijd* van Laura Zigman
8. *De hongerspelen* van Suzanne Collins
9. *Twilight: morgenrood* van Stephenie Meyer
10. *Henna op je huid* van Dirk Bracke

Terwijl meisjes na het eerste deel van de *Twilight*-reeks de smaak duidelijk te pakken hebben en ook voor de vervolgdelens kiezen, houden de jongens het enkel bij het eerste deel. Bovendien scoort *Twilight* maar een zevende plaats bij de jongens, tegenover een eerste plaats bij de meisjes. Bij Dirk Bracke zien we een gelijkaardig fenomeen. Die haalt met slechts één titel de mannelijke top tien, terwijl hij met maar liefst vier titels in de top tien van de meisjes staat. Opvallend is tot slot dat de hoofdpersonages uit de populairste boeken bij jongens vaker mannen of jongens zijn, bij meisjes veel vaker vrouwen of meisjes. Blijkbaar vinden deelnemers aan *De Weddenschap* het fijner om een boek te lezen met een hoofdpersonage waarmee ze zich – alvast qua geslacht – het makkelijkste kunnen identificeren.